

Öğretim Ünitesi 2 için Ek Ödevler: Medyalardaki Takdim ve Stereotip

Klişesi

ÖDEV 1 (İlköğretim ve ortaokul eğitimi için): Gerçeklik için Resmin Yaratılması Üzere Önceki Bilgilerin Etkisi

Gereken malzemeler:

Resim no. 1'e bak (A, B ve C) (CD'de ek olarak verilen audio görsel malzemelerde)

Ödevin tasviri:

Öğrencilerin yarısı resim A, kalan kısma ise resim B gösterilir. Öğrenci önünde bulunan resmi 10 saniye gözlenir. Ondan sonra öğretmen sınıftaki bütün öğrencilere resim C'yi gösterir ve açık bir tartışmada neyi gördüklerini öğrencilerin söylemelerini ister.

Bu ödevin kullanımı ile edinilen tecrübeler göre (farkı açılardan), ilkönce resim A'yi görmüş olan hemen bütün kişiler resim C'yi gördükten sonra ilkönce genç kadını fark ediyorlar, resim B'yi gözleyenler ise ilkönce ihtiyar kadını fark ediyorlar. Normal ki bu kurala aykırı durumlar da vardır ve böyle durumlar ders esnasında meydanın karşısına çıkarsa, kimi istisnalar karşılanabilir.

Tartışma için konular:

Öğretmen tartışmayı yürütür. Öğrencilerin de önceki biginin görünüşüne nasıl etki yapacağına yardımcı olacaktır. Böyle bir sonuca ulaşıldıktan sonra, öğretmen soru ve yorumlar yardımıyla gerçek resmin yaratılması için medyaların tanıtımı etkisi hakkında öğrencilerin tartışma yapmalarına yardımcı olacaktır.

Resim A ve B, resim C'nin bir bölümleri olduğu gerçeği vurgulayarak öğrencilere yardımcı olabilir. Çünkü bu iki A ve B'de resim C elemanlarının bölümlerini içermektedir. Aynı şekilde medyaların tanıtımları da faaliyet gösterir. Örneğin, belirli bir olay için haber sundukları zaman, medyalar, o olay hakkında sınırlı enformasyon sayısını aktarırlar ve o şekilde o olay hakkında görünüşü „boyalarlar“ (sınırlarlar).

Aynı ödevi şu amaçla öğrencilere verebiliriz: İki kişi resimdeki (Resim C) aynı şeyi görebilirler, gördükleri üzere hemfikir olmasınlar (genç kadın ya da ihtiyar kadın) ve ikisi de haklı olurlar.

Resim A verilen bir öğrenciye giriş sorusu sorulabilir:

1. Resim C'de ne görüyorsun? (tahmin edilen cevap – genç kadın)
2. Resim C'de başka kimse farklı şey görüyor mu? (öğretmen önceden resim B verilen bir öğrenciyi seçer)
3. Resim C'yi ilk bakışta aranızda kaç kişi genç kadını fark etmiş? Kaç kişi ihtiyar kadını farketmiş?
4. Genç kadını gören aranızdan kaç kişi ilkönce resim A'yi görmüştünüz? İlkönce resim A'yi gördüğünüz için resim C'de de aynı şeyleri görmenize (fark etmenize) etki yapmış mıdır? (ve tersine, diğer grup için)
5. Bu gibi benzer durumlara sezinebilir misiniz, örneğin, önceden bir şeyi işittim veya gördüğünüz, ondan sonra kimi şeyin gördüklerinize veya işittiklerinize etki yapmış mıdır? (Eğer öğrenciler farklı sebeplerden dolayı bu gibi durumları hatırlamazsa, öğretmen kendi hayatından bazı benzer olayı anlatabilir.)

Ödevin amacı: Böyle etkinliklerle öğrenciler:

→ Önceki tecrübenin (bilginin) etkisi gerçeğin bazı bölümlerin görünmesi üzere nasıl etki yapabildiğini kavrayabilirler.

Ödev 2 (ilköğretim ve ortaokul eğitimi için): Bilgi (enformasyon) Seçimi Esnasında Subjektiflik

Ödevin tasviri:

Öğretmen seçmiş olduğu metni öğrencilere okur. Metin, projektör ile sunulmak en uygundur. Metin okunduktan sonra, monitörden çekilir ve hatırladıklarından yararlanarak anlatmaları öğrencilerden istenilir. Fakat, haber sunma üslubuna dikkat etmelidirler. Öğrenciler bu şekilde bir gazete metni yaratırlar.

Ondan sonra orijinel gazete metni ve öğrencilerin hatırladıkları üzere yazdıkları metin analiz edilir. Cevap verilmesi gereken sorular şunlardır: Enformasyonlardan ne kadar gözden kaçmış ve bunlardan ne kadarı metnin orijinel içeriğini değiştirebilir? Hangi bilgiler hatırlanacak, vurgulanacak veya koyverilmiş olacağına neyin etkisi var olduğunu tahmin edebilir misiniz?

Ödev 3 (ilköğretim ve ortaokul eğitimi için): Stereotipleri Ortadan Kaldırmak

Gereken malzemeler:

- hamer
- yapıştırıcı kağıt
- makaslar

Ödevin tasviri:

Bütün resimlerde stereotipler yer almaz. Bu ödevde öğrencilerden stereotip kişeli olan ve olmayan resimler arasındaki farklılığı gösterecek poster yapmaları istenilir.

Öğrenciler, üç veya dört kişilik gruplara ayrılırlar ve medyalarda yer alan ve tesirli olan bir stereotipi seçmelidirler (aşağıdaki metinde örnek olarak yer alan bazı stereotipler kullanılabilir). Her grubun birer hameri olmalıdır ve aynısını çizgiyle iki bölüme ayırmalıdır (iki sütun). Bir bölüme „Stereotipli resimler“, diğer bölüme ise „stereotip olmayan resimler“ başlığı verilir. Öğrenciler kendi hükümlerine göre stereotip kişeleri içeren veya içermeyen dergilerden resimleri bularak onları kesip hamerin uygun sütununda yapıştırmalıdır. Bu etkinliği bütünledikten sonra, hamerleri bütün sınıfın görebileceği uygun bir yerde asmalıdır.

Medyalarda stereotip resimler için örnekler:

1. Dergilerin çoğunda annelerin aileye yemek ikram ettiklerini belirtir, fakat, aynı zamanda babalar bu görevle de üstlenebilir. Bu hikayeler, anneler (kadınlar) ev işleri ve yemek hazırlamakla bağlı olan işleri gerçekleştiren kişiler oldukları ve bu işi yapıp zevk aldıkları vurgulanır. Kimileri, aynı zamanda bu işlerden zevk almıyorlar. Kimi erkekler ise, yemek hazırlamaktan zevk alıyorlar. (cinsel stereotip kişesi)

2. Gazeteler, filmler, reklamlar ve televizyon kanallarının çoğu erkeklerin birtakım fiziksel etkinliklere katıldıkları birçok fotoğraf resimleri sunarlar, örneğin, spor, kayak sürmek, ve benzeri, kadınlar ise aynı bu etkinliklere katılmalarıyla çok az resimler gösterilir. (cinsel stereotipler)
3. Dergilerdeki birçok fotoğraf resimleri ve reklamlarda makyaj süren, saçlarını tarayan ve kendi görünümünü için dikkat eden genç kız sunuyorlar, fakat aynı şeyleri yapacak çok az delikanlılar gösterilmektedir. (cinsel stereotip)
4. Birçok televizyon reklam klipleri erkek çocukların Nintendo, Play Station, kamyon ve çizgi film kahramanlarıyla oynadıkları sunulur. Fakat kız çocukların bu oyuncaklarla oynadıkları verilmiyor. (cinsel stereotip)
5. Çoğu kez medyalarda Romen asıllı kişiler dilenciler ve araba camlarının temizliyecileri olarak gösterilir, fakat doktor, profesör, tüccar, gazeteciler olarak hiçbir zaman sunulmuyor. (etnik stereotip)
6. Dergiler siyah ırktan olan kişileri sporcu, yani basketbolcular, sarı ırktan kişiler karate ve kung fu uzmanları gibi kişiler olarak sunmaktadır.

Ödev 4 (ilköğretim ve lise eğitimi için): Medya Tanıtmalarda Stereotip Klişeler – Etnik Stereotip Klişeleri

Gereken malzemeler:

- günlük gazete veya TV
- boş beyaz kağıt

Ödevin tasviri:

Kendi seçimlerine göre günlük gazetelerin gözden geçirmeleri öğrencilere ödev olarak verilir ve azınlık gruplarının bazısı için kaç defa söz edildiğini kaydetmeleri istenilir (örneğin Arnavutlar, Romenler vb.). Gazetenin hangi bölümünde bu etnik gruplardan söz edilmektedir ve olumlu veya olumsuz olarak anıldıklarını kaydetmek istenilir.

Ondan sonra derste tecrübeler paylaşılır ve tartışma yürütülür. Tartışmanın amacı ise, medyalarda stereotip klişelerin tanımlarını belirtmektir.

Bu ödev, aynı öyle TV-yayınların izlenmesiyle de gerçekleştirilebilir.

Ödev için ek yardım: Tartışma, derste İspanyol gazetecilerin milli derneği örneği belirtilmesiyle başlayabilir. Ödevin sonucu, bizim anlamda aynısını yansıtıyor mu?

Örnek 1. İspanyol Gazeteciler Milli Derneği, 2000 yılında kendi raporunda şunu belirtiyor:

„Amerika'nın üç büyük medyasında, akşam haberlerinde sunulan yılda 12.000 bültenlerden sadece %1'i İspanyol etnik unsuru oluşturan vatandaşlarla ilgilidir. Bu etnik unsurdan söz edildiğinde haberlerin %80'inde bu vatandaşlar olumsuz gösterilir“.

Kaynak: İspanyol Gazetecilerin Milli Derneği (National Association of Hispanic Journalists)

Ödev 5 (ilköğretim ve lise eğitimi için): Etnik Stereotiplerin Araştırılması

Gereken malzemeler:

- Ödevde 5 fotoğraf resmi yer almaktadır: 1. Makedonyalı, 2. Arnavut, 3. Türk, 4. Sotir Mitrev, 5. Zendel Amca.
(CD'deki audio-görsel malzemelere bak)

Ödevin tasviri:

Öğrencilerin gruplara ayrılması gerekir. Her gruba 1, 2 ve 3 numaralı fotoğraf resimlerinden biri verilir. Her grup resmi gözden geçirir ve fotoğraf resminde yer alan kişinin tasvirini yapmalıdır.

Öğrencilere resmin tasviri için ip ucu olarak verilebilecek sorular:

1. Bu erkek kişilerin isimleri nedir?
2. Hangi etnik gruba bu kişiler aittir?
3. Bu iki erkek kişi hangi işle uğraşabildiği birkaç mesleği adlandırın.
5. Nerede yaşamaktadırlar?
4. Onlara hangi özellikleri verirsiniz?

Çalışmanın bu bölümünü bitirdiğiniz zaman, her grup kendi fotoğraf resmini göstermelidir ve bütün sınıf önünde kendi cevaplarını söylemelidirler.

Tartışma için konular:

Siz resimdeki insanlara neden bu isimleri verdiniz ve o etnik gruba ait olduklarını belirtmekte sizi ne yönlendirdi?

Cevap vermenize o eleman mı etki yaptı?

Resim fotoğrafında o eleman bulunmazsa aynı cevapları verir miydiniz?

Etnik grubun stereotipine göre seni de değerlendirirler, kendini nasıl hissederdin?

Diğer etnik grubunun insanları hakkında stereotiplerin yaratılması için fikirlerimizi nereden yaratmaktayız?

Ödevin sonunda, öğretmen Sotir Mitrev'in 4 numaralı fotoğraf resmini öğrencilere gösterir ve orijinel resim bizim bir günlük gazeteden alındığını belirtmelidir. Öğrencilere sunulan diğer fotoğraf resimleri ise fotoğraf resmi için bilgisayar programı aracılığıyla işlendiğini öğrencilere söylemelidir. Ondan sonra Zendel Amca'nın 5 numaralı resmini gösterir, bu resim de aynı öyle bizim bir gazetemizden alınmıştır. Bu iki kişi gerçekten yaşadığı ve aralarında büyük farklar olmadığını öğrencilere belirtilir. İkise ise, Makedonya'da yaşayan iki farklı etnik birliğe mensup kişilerdir. Gerçek hayatta Makedonyalı ve Arnavut asıllı kişiler arasında pek büyük farklar olmadığını, fakat medyalardaki tanımlarla çoğu kez Makedon ve Arnavut asıllı kişiler arasında birçok önyargılar yaratıldığını veya güçlendirdiğini öğretmen öğrencilere bildirir.

Ev ödevi olarak öğrencilere medya tanıtımlarında stereotip klişelerin yaratılması için poster yapmaları verilebilir, fakat kendi etnik gruplarını da posterde eklemelidirler. Bu ödevde uygun olan herhangi diğer resimle gerçeğe ulaşılabilir.

Ödev 6 (ilköğretim ve lise eğitimi için): Etnik Stereotiplerin Araştırılması

Ödevin tasviri:

Bir sayfada birkaç isim adlandırılır:

Kire, Besim, Mustafa, Miladin, Hamdi, Gülşen, Teuta, Ayşe, Neda.

Sayfanın diğer tarafında — meslekler:

profesör, tüccar, temizleyici, sporcu, oduncu, doktor, düz işçi, işsiz, danışman, satıcı, eczacı, doktor.

Çok düşünmeden, aklına gelen ilk mesleği her öğrenci isimleri belirli bir meslekle bağlaması gerekir. Verilen cevapların karşılanması yapılır ve herhangi şema olarak belirip belirmediği görülür: Bazı isim belirli meslekte çift olarak beliriyor mu? Bazı isimlerin aynı meslekte daha fazla öğrenci tarafından verilmiş midir? Eğer verilmiş ise – hangi isimler ve hangi mesleklerle bağlıdır ve neden?

Stereotiplerin tanımını yine gözden geçirin. Verilen cevapların bazıları farklı etnik gruplar için bilinçli ya da bilinçsiz stereotipler ifade ediyor mu? Cevap evet ise – hangi stereotipler?

Daha küçük gruplar içerisinde şu sorular üzere tartışma yürütün:

A. 'Grubun bir üyesinin bilinmesi, bütün grubun tanınmasıdır'

- Kendin ait olduğun etnik grup için bu ifade doğru mudur?

- Diğer etnik gruplar için doğru ifade midir?

Neden evet veya neden hayır? Deliller sunmalısınız!

B. Ait olduğun etnik grubun için stereotip üzerine senin hakkında düşünce diğerleri yaratırsa, kendini nasıl hissedeceksin?

C. Stereotiplerle nasıl özellikler vurgulanır? Neden?

D. Diğer etnik gruplara ait kişiler için stereotiplerin yaratılması ve güçlenmesi için biz fikirleri nereden elde ediyoruz? Medyaların tanıtımlarından stereotiplerin bazıları yaratılır mı? Kendi tecrübenizden birkaç örnek veriniz? TV, gazete, dergiler, internetten?

Ondan sonra bütün gruplar kendi çalışmalarını sınıf öğrencileri aralarında palasıyorlar ve bu konu üzerine kısa tartışmanın yapılmasına izin verilir.

Ev ödevi olarak medyada kendi ve diğer etnik gruplar hakkında en az 10 stereotiplerin tanıtımını kaydetmeleri öğrencilerden istenilir.

Alıştırmaların hepsi şu sorularla sonuçlanabilir: Bu ödev sizlere yeni fikirlerin yaratılmasında yardımcı oldu mu? Cevap evet ise, hangileridir? Bu ödevin sonucu olarak kendi davranışınızı ve sözlüğünüzü düzeltecek misiniz? Eğer cevap evet ise — nasıl? Medyalardaki tanıtımlarda diğer etnik grupları farklı kabul etmenize size bu ödev etkili olacak mıdır?

Ödev 7 (ilköğretim ve lise eğitimi için): Stereotip Klişeleri

Ödevin tasviri:

Öğrenciler birkaç gruba ayrılabilirler ve bir beyaz kağıtta beyaz, siyah, sarı ve kırmızı ırka ait kişileri kısa bir yazı ile tasvir etsinler. Tasvir etmek, her ırk için en az 5 özellik içermelidir.

Öğretmen, sınıf tahtasını 4 sütuna her ırk için ayırmalıdır ve öğrencilerin açıklayacakları özellikleri kaydetmelidir.

Ondan sonra verilen cevaplar ne kadarıyla stereotipleri takdim ettiği hakkında tartişma yaratabilir. Hangi stereotipler – olumlu, olumsuz? Bu stereotiplerin kaynakları nedir – sunulan özellikler o ırka ait olduğunu nereden biliyoruz?

Tartışmanın sonunda öğrencilere şu kısa filmin gösterilmesi en iyidir:

http://www.youtube.com/watch?v=FnEP1dalWGw&feature=player_embedded

Öğrencilere ev ödevi olarak gösterilen filme göre kısa film yapmaları verilebilir ve ödevde kendi seçimlerine göre bir stereotip yer almalıdır.

Ödev 7a (ilköğretim ve lise eğitimi için): Stereotiplerin Ortadan Kaldırılması

Ödevin tasviri:

Okul projesi ya da ev ödevi:

Girişim 1: Öğrenciler gruplar içerisinde (ya da kişisel olarak) kısa bir amatör film (film kendi cep telefonuyla da çekebilirler) yapmalıdırlar (çekmelidirler). Filmde herhangi bir etnik grup, farklı cinsiyet, özürlü kişiler vb. yer alabilir. Girişim iki yönlü olmalıdır, yani belirli grup diğer kişiler tarafından nasıl kabul edilmiştir ve aynı zamanda o grup kendisini nasıl hisseder.

Girişim 2: Öğrenciler gruplar içerisinde (ya da kişisel olarak) kısa gazete makalesi yazarak, yazıda herhangi bir etnik grup, farklı cinsiyet, özürlü kişiler vb. tanıtlacaktır. Aynı zamanda mülakat veya diğer yöntemler kullanılabilir. Örneğin: Özürlü kişiler konusu üzerine çalışma yürütürseler – onlardan birisiyle konuşma yapabilirler, fakat aynı zamanda diğer kişilerle de konuşarak, onların da özürlü kişiler hakkında düşüncelerini yazılarına eklemelidirler.

Ödev 8 (lise eğitimi için): Dergilerdeki Reklamlardan Mesajlar

Ödevin tasviri:

Öğrencilere şu soruları sorunuz: Ebeveynler onlardan erkek olarak davranmalarını nasıl aramaktadırlar? (ağlama, güçlü ol, sporla uğraş vb.) Kızlar olarak davranmaları için baskı yapılıyor mu? (Ellerini kirletme, nazikli davran, yemek hazırlamak, evi temizle gibi hakiki yeteneklerini geliştir vb.)

Dersin ikinci bölümü tartışmayla devam eder. Moda endüstrisi tarafından kendimize karşı şiddetin tanıtımı, atraktif ve zayıf olmaları için kadın ve erkekler imkansız standartlara ulaşmakla kendi sağlığını nasıl riske alıyorlar gibi tartışma yürütülür. Öğrenciler, aynı zamanda, erkeklik için stereotipler erkeklerde şiddetin nasıl yaratabildiğini inceleyecekler. Sınıfta öğrencilere yukarıda söz edilen sorularla ilgili yazı okuyabilirsiniz ya da afişler dağıtabilirsiniz: örneğin anoreksi, bölemi vb.

Öğrencilerden ev ödevi olarak grup tartışması için yarayacak yazının bulmalarını isteyin.

Yararlanabilecek örnekler:

Dergiden alınan mükemmel vücudu olan bir kadın resminin gösterilmesi.

Gateze yazılarının kopyaları. Öğrencilere belirli istatistik bilgileri içeren kopyalar dağıtılır. Önerilebileceğiniz öğretim araçları (video malzemeler vb.).

Bu safhada öğrencilerin kendileri bile yardımcı olabilirler, çünkü belirli kimsenin iyi vücudu var olduğunu veya onun gibi olma isteği hakkında farklı düşünceler öğrenciler arasında vardır. Bizim için esas önemli olan görüdüğümüz tarzda olmak isteğidir.

El kitaplarından veya video projektörde herhangi kadın dergisinden „modern“ mükemmel kadın vücudlu fotograf resimler gösterin.

Tartışma için konular:

Stereotipler aracılığıyla yaratılan „ideal“ standartlarla bu kişi nasıl yaşamaktadır ve aynılarını nasıl saygılıyorlar?

Bu kaidelere göre kadın olarak ne kadar başarılıdır?

Bu gibi reklamlar ve beslenme düzenin ihlal edilmesi arasında bağlantı nedir?

Medyalarda tanıtım bu gibi zayıf kadınlar resimlerinin baskısı altında kadınlar olmazsa, o kadar zayıf olmak isteyeceğini düşünüyor musunuz?

Vücut resmi için bizim standartlarımız diğer kültürel grupların standartlarından farklı mı?

Aynı zamanda, tarihin farklı dönemlerinde bu farklılık nasıl olmuş? Zayıf kadın her zaman ideal miymiş?

Anoreksi ve bölemi gibi bilinen beslenmedeki ihlal edilmeyi nasıl buluyorsunuz?